

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové, soudce Mgr. Ondřeje Mrákoty a soudce JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobce: **K. N.**, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky**, se sídlem v Praze 7, Pod Štolou 3, Poštovní schránka 21/OAM, 170 34, v řízení o kasační stížnosti Organizace pro pomoc uprchlíkům, o.s., se sídlem v Praze 9, Kovářská 4, 190 00, proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 5. 12. 2013, č. j. 8 A 152/2013 - 13,

t a k t o :

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 5. 12. 2013, č. j. 8 A 152/2013 - 13, **se ruší a věc se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou proti usnesení Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“) se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného č. j. OAM 5762/DV-2013, ve věci nevyhovění žádosti žalobce o přechodný pobyt na vízum nad 90 dní za účelem strpění na území České republiky.

Městský soud se obrátil s dotazem za účelem zjištění pobytu žalobce na Ministerstvo vnitra ČR a První česko-ruské gymnázium. Zjištěné informace však jen potvrzovaly pobyt na adrese, na které je žalobce neznámý. Městský soud proto konstatoval, že pobyt žalobce není znám, když na adrese žalobcem uvedené v žádosti o udělení pobytu, jež je jedinou adresou, jíž se městskému soudu podařilo zjistit, se žalobce nezdržuje. Za této situace soud dospěl k závěru, že je třeba žalobci ustanovit pro řízení opatrovníka a ustanovil usnesením ze dne 5. 11. 2013, č. j. 8 A 152/2013 - 13, opatrovníkem žalobce dle ustanovení § 29 odst. 3 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“) Organizaci pro pomoc uprchlíkům, o.s. se sídlem Kovářská 4, Praha 9.

Proti napadenému usnesení podala Organizace pro pomoc uprchlíkům (dále jen „stěžovatelka“), včasnou kasační stížnost. V kasační stížnosti namítala, že napadené usnesení je nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost spočívající v nedostatku důvodů. Podle stěžovatelky se městský soud neobtěžoval s širším odůvodněním, proč byla naplněna kritéria pro aplikaci ustanovení § 29 odst. 3 o. s. ř. Stěžovatelka v této souvislosti odkázala na rozsudek Nejvyššího

správního soudu ze dne 31. 7. 2008, č. j. 2 Azs 55/2008 - 79. Podle stěžovatelky musí být odůvodněno, proč byla opatrovníkem ustanovena právě ona a nikoli některý z advokátů. Vzhledem k tomu, že stěžovatelka je ustanovována opatrovníkem v několika případech každý týden, dochází k jejímu neúměrnému zatěžování povinnostmi spojenými s výkonem této funkce, aniž by mohla být za výkon této funkce jakkoli odměněna. Stěžovatelka se svým ustanovením nesouhlasila a nesouhlasí, a proto je její ustanovení nezákonné, jak vyplývá mj. i z nálezu Ústavního soudu ze dne 2. 7. 2001, sp. zn. II. ÚS 27/2000.

Kasační stížnost je podle ustanovení § 102 a násl. s. ř. s. přípustná a jsou v ní namítány důvody podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), nesrozumitelnost rozhodnutí spočívající v nedostatku důvodů rozhodnutí.

Nejvyšší správní soud se zabýval otázkou, zda je stěžovatelka k podání kasační stížnosti proti napadenému usnesení vůbec věcně aktivně legitimována. Dospěl k názoru, že ano, neboť výkon funkce opatrovníka je pro občanské sdružení vždy vztahem soukromoprávním (byť založeným rozhodnutím soudu) a s tímto ustanovením musí vyjádřit (alespoň konkludentně) souhlas. Proti jeho vůli tedy není možné jej do funkce opatrovníka ustanovit (srov. nálezu Ústavního soudu ze dne 2. 7. 2001, sp. zn. II. ÚS 27/2000, dále pak rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 6. 2008, č. j. 2 Azs 55/2008 – 79.)

Nejvyšší správní soud proto přistoupil k přezkoumání napadeného usnesení v rozsahu uplatněné námitky nedostatečného odůvodnění napadeného usnesení, vycházel přitom ze své dosavadní rozhodovací činnosti (viz citovaný rozsudek ze dne 31. 6. 2008, č. j. 2 Azs 55/2008 - 79), neboť neshledal žádný důvod se od ní odchýlit.

Již ze samotné skutečnosti, že osobu nelze do funkce opatrovníka ustanovit proti jeho vůli, je zřejmé, že usnesení o ustanovení opatrovníka musí být odůvodněno. Opatrovník má právo být seznámen s důvody tohoto postupu, aby mohl zvážit, zda toto své postavení přijme či nikoli. Ustanovení § 55 odst. 4 s. ř. s., dle kterého usnesení, jímž se řízení nekončí a jímž se nikomu neukládá povinnost, nemusí obsahovat odůvodnění, se v tomto případě neuplatní. Jakkoli totiž z usnesení o ustanovení opatrovníka přímo žádné povinnosti pro osobu opatrovníka nevyplývají, nelze přehlédnout, že se samotným výkonem této funkce jsou již povinnosti spojeny. Nelze proto připustit, aby opatrovník nebyl s důvody svého ustanovení seznámen a nemohl proti nim případně též kvalifikovaně brojit. V této souvislosti lze zmínit též konstantní judikaturu Nejvyššího správního soudu vztahující se k otázce zástupce ustanoveného soudem k žádosti účastníka, dle které usnesení o tomto návrhu musí obsahovat vždy odůvodnění (bez ohledu na jeho formální podřaditelnost pod ustanovení § 55 odst. 4 s. ř. s.), neboť je závislé na posouzení existence zákonných předpokladů pro jeho vydání (viz např. rozsudek ze dne 29. 3. 2005, č. j. 4 Azs 32/2005 - 64). Jelikož je nutno zkoumat splnění zákonných podmínek vyplývajících ze zákona (ustanovení § 29 odst. 3 o. s. ř.) i v případech, kdy je rozhodováno o ustanovení opatrovníka, lze uvedené judikatorní závěry nepochybně vztáhnout i na tyto případy.

Podle ustálené judikatury platí, že má-li být soudní rozhodnutí přezkoumatelné, musí z něj být patrné, jaký skutkový stav vzal správní soud za rozhodný, jak uvážil o pro věc zásadních a podstatných skutečnostech, resp. jakým způsobem postupoval při posuzování rozhodných skutečností, jak byla naplněna zákonná kritéria, proč považuje právní závěry účastníků řízení za nesprávné a z jakých důvodů považuje pro věc zásadní argumentaci účastníků řízení za lichou (viz např. nálezy Ústavního soudu ze dne 20. 6. 1996, sp. zn. III. ÚS 84/94, ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 94/97, a ze dne 11. 4. 2007, sp. zn. I. ÚS 741/06, nebo rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003 - 130, č. 244/2004 Sb. NSS, ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 – 52, ze dne 1. 6. 2005, č. j. 2 Azs 391/2004 – 62, ze dne

pokračování

28. 8. 2007, č. j. 6 Ads 87/2006 – 36, č. 1389/2007 Sb. NSS, a ze dne 21. 8. 2008, č. j. 7 As 28/2008 – 75).

Nejvyšší správní soud odkazuje např. na rozsudek zdejšího soudu ze dne 30. 1. 2008, č. j. 1 As 34/2007-48, www.nssoud.cz, v němž mimo jiné uvedl: „*Smyslem funkce opatrovníka je hájit zájmy účastníka řízení, nikoli usnadnění provádění procesních úkonů soudu. Vzájemnou provázanost § 29 odst. 3 o. s. ř. s jeho dalšími ustanoveními a ustanoveními soudního řádu správního upravujícími zastupování účastníků řízení nelze vykládat tak striktně, aby byla bez dalšího vyloučena možnost ustanovit v řízeních, kdy to bude vzhledem ke konkrétním okolnostem vhodné, avšak nepůjde o řízení s takovým předmětem, jaký je předvídan v § 35 odst. 3 až 5 s. ř. s., jako opatrovníka osobě s neznámým pobytém i právnickou osobu – občanské sdružení. Soud je vždy povinen zkoumat vhodnost ustanovení takové osoby opatrovníkem. Pro tento případ ustanovení opatrovníka je podmínkou také souhlas osoby s jejím ustanovením opatrovníkem.*“ Již ze samotné této skutečnosti, že jinou osobu než advokáta nelze do funkce opatrovníka ustanovit proti její vůli, jakož i z toho, že městský soud si neobstaral předem souhlas stěžovatelky s ustanovením do funkce opatrovníka, je zřejmé, že napadené usnesení nemůže obstát.

Lze souhlasit i s tím, že napadené usnesení městského soudu není dostatečně odůvodněno. Dle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu (srov. např. zmiňovaný rozsudek ze dne 31. 7. 2008, č. j. 2 Azs 55/2008 – 79, nebo rozsudek ze dne 13. 3. 2013, č. j. 7 As 192/2012 – 30, oba dostupné na www.nssoud.cz), musí být usnesení o ustanovení opatrovníka vždy odůvodněno, neboť opatrovník má právo být seznámen s důvody svého ustanovení. Odůvodnění napadeného usnesení městského soudu ovšem obsahuje, vedle odkazu na zákonné ustanovení, podle něhož bylo postupováno, pouze sdělení, že pobyt žalobce se nepodařilo zjistit ani ve spolupráci s Ministerstvem vnitra a že se žalobce na poslední známé adrese nevyskytuje. Takovéto odůvodnění nesplňuje podmínku přezkoumatelnosti, neboť z něj není patrné, jak byla naplněna zákonná kritéria pro ustanovení opatrovníka (ustanovení § 29 odst. 3 o. s. ř.), např. proč se soud nepokusil zjistit, zda nemá žalobce rovněž místo pobytu v zemi původu, na které by mu bylo možné doručovat.

Nejvyšší správní soud tedy shledal kasační stížnost důvodnou a v souladu s ustanovením § 110 odst. 1 s. ř. s. usnesení městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm bude Městský soud v Praze vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.). Na městském soudu bude, aby ověřil, zda i nadále není pobyt žalobce znám a zda mu nelze doručit ani na případně zjištěnou adresu v cizině, a bude-li tato podmínka pro ustanovení opatrovníka splněna, uváží, jaká osoba by byla nejvhodnějším opatrovníkem vzhledem k povaze věci, přitom rovněž odůvodní, proč právě k takovému závěru dospěl. Současně je třeba vzít na vědomí stanovisko stěžovatelky, že se svým ustanovením opatrovníkem v předmětné věci nesouhlasí.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné (ustanovení § 53 odst. 3, ustanovení § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 13. února 2014

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu